

Nuorttanaste

»Gæca dam Ibmel labba,
gutte mailme suddo guodda!«

»Son dagai rafhe su ruosa
varai bokte.«

No. 15.

Sad jakkegærdde.

»Nuorttanaste« maksa ovta kruvna jakkoda-
gast, bladde dinggujuvvu juokke poasta-
rappe lutte.

15ad August 1906.

»Nuorttanaste« olgusboatta guovte gærde
manost — dam 15ad ja dam 30ad bæive
juokke manost.

Ibmel læ min suogje.

»Ibmel læ min suogje ja min
gievrravuotta, vækken atestusai siste
gavdnujuvvum sagga stuoresen.«
(Sal. 46, 2).

Dak læk famolaš ja erinoamaš
jeddejægje sanek juokkehažži, gutte
visses suoje ja bataramsaje darbaša,
juokkehažži, gutte væke darbaša cel-
lema atestusai siste. Maggar hærvas
sistdoallo læ daina sanin! Ja man dat
læ dadde buorre diettet, atte aido dat
almug, gutte avvodægje lavlagin dam
duodāsti su allema Ibmeles birra, læi
su gæccalam juokkelagan atestusa ja
vuostegiedagävaga vuolde, ja si legje
gavdnam su suogjen ja sin gievrra-
vuottan.

Ibmel albinugest læ ovtalagan
oasse juokke aiggai; Mailbme læ dat
sæmma, ja atestusak læ maidai æ-
naš oassai ovtalaganak. Mutto dat
rakis Ibmel læ maidai ikti ja odne ja
agalaš aiggai oktagaga. Son læ min-
ge vuostai sæmma lagan, go son læi
Israel vuostai; dastgo su loppadusak
læk oskaldasak ja duodak, æi dak
nubbastuva aigi ja gaskavuodai miel-
de.

Mutto jos mon nuftgo su rakis
manna galgam gavdnat gievrravuoda
ja væke, de ferttim mon daid burist-
sivdnadusaid su lutte occat. Dat læ:
mon ferttim mu væketesvuottan ja
navcatesvuottan siste mannat su lusa
ja rokkadallat ja čuorvvot sust dam,
maid mon darbašam, aido sæmma la-
kai go okta manna occa væke su cœ-
namlaš ačest. Uccan avkken læ dat
mudnji, atte Basse čallagest čuožžo
loppadus væke oazžom birra, go mon
dam im adnui valde.

Mon dovdam ovta olbma, gæst

nuorravuodast læi hui buorre sida.
Son læi su javalaš vanheimid aino
manna, ige goassege mikkege sestu-
juvvum su diti. Mutto almaken elo-
sti dat nuorra olmai vakko, vakko
maņest, mano, mano maņest vistetes
olbmui særvest, ja su boares vanhe-
mak oce su čierromin dam gavpuga
verrimus lanjain. Aido sæmma lakai
læ davja Ibmel manaiguim. Min al-
malaš aččamek læ armost ja rakis-
vuodastes skenkkim migjidi Bibala
dievva mavolaš loppadusain, mak
loppedek migjidi væke buok silolaš ja
rumašlaš hædest. Vaiko man vaddes
bæivve boadaši min ouddi dabe æd-
nam alde, de min rakis Bibalest
gavdnu loppadus ja jeddetusa sadne,
mi soappa migjidi. Mutto almaken
mi luoibmap min atestusamek siste,
mi vaiddep ja biekkop, dego Ibmel
lifči aigga juo jabmam, ja dego su
loppadusak læ daggarak, atte dai a-
la i læk luottetatte. Mi biramek gæc-
čat gurot ja olgiš bællai væke maņ-
nai, ja min gævatus læ, dego mi sat-
tašæimek ješječamek bæstet. Vuoi,
maggar »jallak« ja »hilljan-vaimola-
žak« oskot mi læp! Vare dadde šad-
daši minguim Ibmel armo bokte æra
lakai!

Mutto man lakai? Valddop mi
sane mielamek, guorrasekop ja dov-
dastekop min æppeosko suddomek, ja
dasto juokke dafhost »gurrijekop vai-
momek su muodoi oudast,« goina
mist læ dakkamuš. Ja dasto? Son
min lædes ja buorre aččē aiggo garra
dalke min vaimost orostattet. Son aig-
go su vuoiņas ja sanes bokte jeddet
min vaimo, sikkot gadnjala min nie-
rain ja addet min silloi audogas vuoi-
ņadusa su salast.

Ja dasto? Go dibmo læ joavd-
dam, go dam boddo darbaši læ gie-

da oudast, de son ješ dakka dudnji
gæino abe čađa, bæsta du su famolaš
giedas bokte. Dak atestusak, maid
don oidnek nuft stuoreren, atte dak
du mielast orro dego varek, mai bag-
jel læi vægjemættom goargnot, dak
čolggidek ja javkkek dego muotta
gæssebæivaša oudast, daggo bokte, at-
te son doalvvo du čađa buok, ja don
bæsak vuoiņadet su armo ja lieggos
sani siste.

Ja dasto? Don ješ halidak du
silod siskemušast, atte don šat ik
goassege æmbo morāštatte du lædes
ačad ja bæstak daggo bokte, atte don
æppedak su loppadusaid. Don hali-
dak æmbo boattet dovddat, rakistet ja
oskot du Jesusad ala, ja maidai hali-
dak muittalet sudnji buok. Ja de
šaddak don cœmbo dorvolaš ja jurda-
šak juokke have, go læk bestujuvvum
vaddost: Mon im aigo goassege cœm-
bo šat æppetet du ala Jesusam!

Goccet ja rokkadallet! I læk
gukka ouddal go fast atestus, hætte,
oskaldesmættomuotta, ballo ja æppa-
dus suppijek sin čappis suoivvanasa
loppadusai bagjel ja dego dappek ačē
vaimo din oudast. Leket damditi
varrogasak! Don læk ænemusad goc-
cevaš dalle go don ječad dovdak raš-
šen ja hægjon ja valdak du suogje-
nad Hærra, gutte du rakisti »agalaš
rakisvuodain.« Rokkadala sust armo
oskot ja vælittat buok dast, mi læ su
dato vuostai, allege vajaldatte æppe-
osko fastes suddo.

Gæccal Hærra su sane mielde,
ja maidai don galgak avoin dovda-
stet:

Ibmel læ min suogje ja min
gievrravuotta, vækken atestusai siste
gavdnujuvvum sagga stuoresen.

Son i læm lokkam su Bibalest.

Friavuodasoastest dam jage 1848 vuitte Ruoša ja Østerika okti ovtastattuvvum soattevægak Ungaralazai bagjel. Tuiskalazak mænnodegje dasto dai arjalaš Ungaralazai guim dego vildaspirek, nuft atte vel Ruošalazakge dam adne hirbmos fasten. Buok dak Ungaralaš allanalak olbmak, maid vuoittohærrak gidda ožžu, hængastuvvujegje daihe ællem akkai bigjuuvvujegje garra giddagassi. 13 generala šadde ovta bæive (6ad oktober) hængastuvvut. Soaldatak čadnujuuvvujegje okti ja baččujuuvvujegje vuolas dego sappanak. Almaken likkostuvai muttomidi — erinoamašet nuorab olbmaidi — batarussi bæssat Ruošalazai ja æra naššonai væke bokte. Ænaš oasse sist manne Engelandi ja Frankriki.

Mutto i læm buorre sigjidi birget dobbe. Buok sin obmudak valdujuvvui sist erit, ja sin sogalazak, gudek oenaš legje nissonak ja boares olbmak, æi sattam sin favdnadet væketet, jos vel lifčige ruđak læmaš. Juokke aidno brævva Ungarast ravastuvvui Wienest Tuiskalazain dam bæggalmas »čappes kabinetast,« ja buok rutta-saddijumek — maidai čalagak vaivan batarregjidi ruoktotdollyjuuvvujegje. Jos mikkege galgai saddijuvvut, de fertti olmuš ješ vuolgget ja ruđaid guoddet bagjelistes. Maidai dat læi vaddes; dastgo dasage fertti lobalašvuotta occujuvvut, ja raje alde iskujuvvut, ja jos legje stuoreb ruttasummak, de dak valdujuuvvujegje.

Batarregjin læi dalle go vulgge obba ruttahivvodak; mutto go si sæstet æi mattam, de dak æi bistam gukka. Muttom aige elle si olbmui arvasvuoda bokte; mutto farga ferttijegje si laibesek tinet ječa.

Muttom nuorra, allanalak olmai, gœn nanma læi James læi maidai sin særvest. Ædnestes læi son ožžom obba summa rœisoruđa. Ædne likoi hui sagga dasa, atte barggujuvvui friavuoda ala, ja nuftgo ædnagak daina bajasčuvvgijuvvum Ungaralazain, læi maidai son kalvinistalaš ja dasa vela duottavuodast kristalaš. Ærrobodost addi son bardnasis ovta Bibala ja celki sudnji, atte go son hættai šadde, de galgga son occat su jeđdetusas Bibalest, dobbe son gavdna jeđdetusa ja væke sikke rumašlazat ja vuoinalazat.

Bardne galle giti dam oudast, bijai dam bombasis ja vulgi Parisi.

Nuft gukka go ruđak biste, de jeđdi son ječas dobbe, nuft burist go son sati alma vanhemædnantaga, daihe rievtabut, son illodi, vaiko son didi, atte su vanhemænam læi cuvkijuvvum su vašalazai julgi vuollai. Su vašalazak legje æmbo guovte manost vahagattam ædnama go dat muhamedanalaš Turkalazak lifči mattam dakkat 10 jagest. Mutto ruđak javke James lutte ja ruđaiguim mannek maidai havskodallamak. Son fertti algget giellaoapatægjen, ja davja læi son hœdest. Son i læm dađe bahabut nuft kristalaš go su ædne, ja danditi divti son bibala muoses vællat koafar siste. Ja goasse son vel vuovddage dam ruđa ožžom diti.

Aigge manai. Dam jage 1860 arvo bođi friavuotta daidi ædnambatarusast orro Ungaralazaidi, si ožžu dal ruoktot maccat sin vanhemi ædnami. James vulgi maidai doaimalazat ruoktot. Ædne jærai sust dallanaga, go son sidi bođi læigo son čuvvom su rađe. Dam logai James læm dakkam. Ædne siđai dal, atte son galgai Bibala viežžat. Bardne dam viežai; mutto dat i læm læmaš ravastuvvum dam rajest go bombai bigjuvvui. Ædne fast jærrali: »Lækgo don lokkam dam girje?« Lœ son gal, vastedi bardne.

Ædne goččoi su dam ravastet. Son dam dagai ja oini dasto, atte blađi gaskast legje ruttasedelak 10 gylden rajest čuođe gylden ragjai. Dat nuorra olmai i læm su hædes siste gavdnam, i dam jeđdetusa, maid sadne matta addet, ige damge, mi ruđa bokte ožžujuvvu.

Ibmelbalolašvuotta lœ avkalaš juokke dinggi; dastgo dast læk loppadusak dam ællemi, mi dal læ ja dam boatte ællemi.

Gonagas Ferdrik Danmarkost.

Okta boares darolaš nisson muitala: 30 jage dast ouddal jami mu boadnja likkotesvuoda gæceld. Mon baccim njeljin manain.

Jage mannel ožžom mon sane mu vuopastam, atto son læi sagga buocce, ja son sidaši oaidnet su manai manaid, ouddalgo son jabma. Matke dokko læi mila arvo, ja læi i-

la gukke vazzet, danditi go dat ucemus manna, okta ucca barnaš, dušše læi bælnub jage boares. I læm must æra rađe, go dampast mannat favle rasta; mutto dak væhaš ruđak, maid mon legjim okti sæstam dam aige, go mu boadnja eli, legje aigga juo nokkam, nuft atte must i læm mikkege maina maksim biletta. Dam dorvost atte Ibmel morraš adna, vulggim mon mu manaidanguim vuolas vazzet. Go mi bođimek girkkogarde ragjai, mi læi lakka dampakaja, celkkim mon manaidasam: »Bottet dal manak, mi vuolgget ačče havde ala rokkadallat Ibmelil.« Mannel go mi læimek rokkadallam ja borram dam nieste, maid læimek mielde valddam ožžoimek mi oaidnet ovta dampa, mi kaja lusa bođi. Mi doaimateimek dokko mannat dam doavost ovta daihe nubbe lakai mielde bæssat.

Mon jerrim muttom olbmast, gutte læi koalaid goaivvomen, didigo son mannago dat damppa mu mærradusbaikkai. Mon ožžom vastadussan, atte okta baččemsærvve læi laigotam dam dampa, ige dat valde ovtage passešera mielde.

Moraštægje vahnoin čuožžogotim mon dast kaja alde. Væhaš aige gæšest bođi okta fina hærra, gutte jærai, manne mon læm nuft morrašest. Mon dasto sudnji muittalegjim mu hættam. Son jærai, man gukka mon legjim læmaš læskan j. n. v. Son dasto jorggeti ovta su skipparides lusa, gutte læi dasa boattam ja celki mu nuoramus barne birra, gæsa son vissa likoi: »Duost šadde buorre soaldat aige mielde.«

Ja dasto jorgiti son mu vuostai ja celki:

»Mon læm mielde læmaš soadest ja oaidnam ollo oarbasid. Boade ja čuovo mu damppi. Mon læm Danmarko kruonaprinsa ja læm laigotam dam dampa loddebaččem reiso. Don galgak bæssat du mærradusbaikasak.«

Mon aibas dego časkujuvvujim dam vuordekættes væke diti ja illa daiketegjim čuoovolet kruonaprinsa mielde.

Go mon damppi bottim, ožžom mon manaidanguim čokkanet dam rigget laččujuvvum bævddai, man alde legje valljid njalgga borramušak. Hærrak legje namalassi aido gærggam mallasid doallamest. Balvvalægjek bukte juokke sortast migjidi; mut-

to mon in sattam ollo borrat. Oudal go mon bævdest čuožželegjim bukte mudnji kr. 40,00, maid kruonaprinša addi mudnji.

Dat rakis Ibmel šaddai dam have mudnji stuores, son gutte i hæppasutte dam, gutte su ala luotta.

Gittavašvuodast ja rakisvuodast ferttim mon muittet Dannemarko arvas gonagasa, ja bæivalažat guoddam mon su Ibmel ouddi rokkadusaidam siste. Ja mon maidai ferttijim avvodet vaimom siste, go dat rakis Ibmel, mañnel go son læi caggam dam goalos soađe, mi oroi min oaive alde hængamen, addi migjidi dam olbma barne gonagassam.

Ibmel buristsivned maidai su, dronnega ja ucca kronprins Olava.

|| Gukken ja lakka. ||

Hirbmos garradalkke Danmarkost.

Dam nubbe bæive dam manost læi hirmos garra dalkke Danmarkost. Arvvaluvvu, atte dat dalkke vahaga dagai ovta miljon kruvna oudast. Aldagas dola gæčeld šadde arvo mielde čuođe buollema, 8 olbmu sorbmijuvvujegje, ja šivitak časkatalle jamas čuđi mielde. Muttom bonde dalos čokkajegje obba bæraš bævde birra, aldagas dolla časki vissui ja sorbmi 4 sist, gæi særvest maidai læi ješ bonde ja su akka. Aldagasdolla dai-dotutti dai ærrasid ja mañnel buollati obba dam dalo. Muttom mielatemi asylast dagai aldagasdolla maidai vahaga.

Gost gavdnu dat?

Muttom engelas blađest lokkujuvvu, atte Norgast læ okta girikko, mi læ rakaduvvum baparest, ja mi læ divtesen dakkujuvvum kalkain, moni vielgadasain ja sura milkin. Dast læk 1000 čokkamsajed. Darogielblađek jerrek: »Gost dat girikko gavduu?«

Ruotarika boarresæmus olmai

læ dal 106 jage boares. Su namna læ Anders Israelson ja assa Ramsele suokanest. Vuoras læ covkim ja fertte dal sængast yællat; mutto vuoinadærvas son fal galgga læt.

Ruošaænám.

Ruošaænnamest læ hirbmos dille ain nælggehæde gæčeld. Tuiska bla-

đek muittalek, atte kæisar Wilhelm ja gonagas Edvard læva oktiboattam arvvaladdam diti Ruošaænnamest birra; dastgo Ruoša kæisar læ rađe bivdam daina æra rađdijegjin.

Kronstadast telegrafferijuvvu, atte bagjel 2000 olbmu læk stevnijuvvum soatterievte ouddi, maina 200 dubmijuvvujek jabmemi. Skipaolbmak Čappis mæra flaatast aittek moive rakadet, jos olbmuid nuft ædnag goddek.

Rigast muittaluvvu, atte mašotesvuotta balgai alde lassana bæivalažat, nuft maidai Libaust, gost bæivalažat sorbmijuvvujek politiak ja bankoolbmak. Poliitiak læk famotæmek. Manga æra gavpugia muittaluvvu maidai moive ja sorbmima birra. Goas Ruošaænnamest dille buorrana i læk buorre diettet. Olmuš oažžo dagjat, atte dal dat ænam læ dat likkotæmus goit Europast.

Okta vættalæbme.

4 Tuiskalaža vættalegje, atte si ovta dabalaš ucca vadnasin galgge borjastet Libaust Kjøbenhavdni ja fast sæmma matke ruoktot. Vættomavsi 300 marke.

Kjøbenhavdni si galle botte likkolažat; mutto go si ruoktot galgge, de gobmanegje si garra biegest Helsingør olgobælde. Muttom damppa bođi dasto ja gajoi sin.

„Nuorttanaste“ doalle?

Jos dust villoš oktage nummar blađest, de čalle blađe doaimatussi Sigerfjorast ja muittal, mak nummarid læk javkosist, ja mi saddep dallanaga.

Daggar brævak mannek portofria, go i čallujuvvu mikkege æra go blađe birra.

Fuobma dam! Gutte dal dinggu »Nuorttanaste« ja maksa 50 øra, oažžo vuostas nummar rajest dam jage, nuft gukka go bistek.

Skandinaviarak Amerikast.

Skandinavalažžan goččujuvvujek Norga, Ruotarika ja Danmarko assek.

Muttom aigečala Amerikast muittala daid manga lagan olmuššajai birra, mak jakkečuđi čađa læk dokko sisavagjolam. Buok dai ærai særvest namatuvvujek maidai Skandinavalažak. »Aftenposten« mielde bigjap mi dasa vahaš dast, mi celkkujuvvu ame-

rikanalaš aigečallagest dam golma olmuščærda birra:

»Dabalažak læ celkkujuvvum, atte læk 3 skandinavalaš ædnama — Norga, Ruotarika ja Danmarko. — Mutto čei læk namatuvvum dak okti ovtastattujuvvum statak, gost gavdujek 3 million Skandinavalažak — æmbo go obba lækge assek Danmarkost daihe Norgast. Juokke vidad bæraš skandinavalaš olbmuid ellek dam amerikanalaš ploevga vuolde. Ænemušad læk si Chicagost, Minneapolisest, St. Paulest, Brooklynast ja Omahast. Minneapolis læ erinoamašet dai amerikanalaš Skandinavalažai sida. Obba Minnesota stata matta mæsta goččujuvvut Skandinavian. Æi guđege baikest Amerikast læk Dačak ja Ruotalažak nuft valljit go dobbe j. n. v.«

Dasto muittaluvvu sierranassi dam golma olmuščærda birra:

»Danskalažak læk luondost rahalaš ja sivo olmuščærdda. Si læk maidai bajasčuvvgijuvvum.« Dasto namatuvvujek muttom čallek, ingeniørak, proffesorak j. n. v.

»Dačak læk lokkoi guovte gærde dammađe go Danskalažak ja 2/3 dam mađe go Ruotalažak. Sin sierranas jaskis legi siste læk Dačak oappam ællet alma mange bajeldas-hærraitaga. Si jurdašek sin ječasek jurddagid ja ellek sin ječasek ællema. Jakkečuđi čađa læk si soattam variguim ja mærain, ja sin navcak ja karaktera læ ouddanam dam muddoi, atte obba mailbme sin fertte guldalet. I læk oktage olmuščærdda Amerikanalažain buorebak go dak goarggades ja friavuoda rakistægje Dačak.«

Dasto namata čalle Leif Eriksen, gutte gavnai Amerika ja læi dat vuostas sisavagjolægje dokko. Ole Bulla maidai namatuvvu ja manga æra.

Ruotalažai lokko Amerikast læ 1 miljon ja 300 duhat, daina læ bæle mađe riegadam Ruotarikast. Si maidai rameduvvujek buore gavppeolmajen ja bargolažžan.

Mañnašassi muittaluvvu, atte Skandinavialažain læk 140 avisa Amerikast; mutto si maidai lokkek æra blađid. Maidai muittala dat amerikanalaš blađečalle, atte si læk ferttim muttomid gielldet sisaboattemest. Mutto Skandinavialažain læ bisovaš bovdejubme boattet ja ječaidasek okti ovtastattet daina 3 miljonain, mak

juo læk dobbe sin ječasek albmugest. Duodai sattep mi cælkket, atte jos dak golbma naššona čoakkes stemmišegje, atte si sirddek Amerikai, okti ovtastattujuvvum stataidi, de lækastifčimek mi buok portai vidaset rabas ja savašæimek sigjidi ovta vaimolaš buristboattema.

„Nuorttanaste“ lokkedi!

Mi læp jurdašam, atte daidaši læt avkken Sabmelažaidi, jos mi duolle dalle vebaš muittalet mailne historiast. Min dieđost æi gavdnu Same gilli historialaš čallagak favdnadet. Damditi buktet mi dam nummarest ovta alggobitta mailmehistoriast. Dat læ jorggalus Nordal Rolfsen darogiel mailmehistoriast. Ale don, lokke, bagjelgæča dam! Muite, atte dietto læ fabmo! Vurke juokke nummara, ja go læk dasto æmbo čoagganam, valde dasto ja fast loga daid bittai mailmehistoriast bajas. »Nuorttanaste« læ uce. Dat i siettat ollo havalassi, mutto aige mielde almaken matta garttat ollo.

Mailmehistoria.

Historia læ muittalus. Historia matta læt duotta daihe maidai diktiuvvum. Mailmehistoria læ okta duotta muittalus dam birra, mi læ dapa-tuvvam mailmest. Mailmehistoria i muittal juokke smavva dinga birra, mutto dai mærkalæmus aši birra, mak læk dapa-tuvvam dai mærkalæmus olbmui lutte, nuftgo dai olbmui čallagin gavdnu. Mutto olbmuk læk ællæm manga duhat jage ouddalgo sanegematte čallet. Dam aige birra i læk mikkege historiaid. Dat læ arab go buok historia, ja damditi gočču-juvvu dam ouddalhistorialaš aiggen. Mutto muttom vebaš diettep mi damge aige birra. Mi aig-gop dal muittalet, moft mi dam læp ožžom diettet.

Dat ouddal historialaš aigge.

Europa alma olbmuitaga.

Dal gavdnujek hui ollo gavpugak Europast, ja daina stuora gavpugin læ stuora olmušsuokkadvuotta; daina buok stuoremusain læ manga have mæsta vægjemcettos gata rasta bæssat dai gukkes barggovavnoi ja čignavavnoi ja vuogji diti, mak hæ-

tain gessujuvvujek ja girddek damp-pa- ja aldagasdollafamoin, Davja fert-tijek politiak mæarka dakkat, ja dalle orostek buok vavnok, nuft atte olmuš ravdnje bæssa jottet vidadæbbo.

Jurdašekop mi, moft dat læi manga duhat jage dast ouddal. Dobbe læi jaskadvuotta. I læm oktage gavpug, ige oktage olmuš. Dušše duogo daggo læi holvvom ja gilljom kœmpastuora spirin, hirbmos elefantain, mak goččujuvvujegje mammut, dænohæstain, njunnečoarvagin, legjonin ja guovčain. Buok dak legje stuorebak go min aige. Ja de læi okta hirbmos vildaspiri, man banek legje dego nibek. Dat læi nuft baldos, atte legjonak ja tigarak æi læk makkege dam ektoi. Dat spiri i gavdnu dal šat, ige mammutspirige šat gavdnu. Mutto dam hame mi burist diettep; dastgo gavdnum læk olles mammut-likak (daktegarggadasak) gid-da dobbe bagjen Sibiriast, mak læk læmaš vurkkijuvvum isa siste ja bis-som čoakes, aido nuftgo bierggoge lave varasen bissot isakasai siste.

Isa-aigge.

Manga duhat jage dast ouddal læi okta aige, go isa ja muota læi de-go galbba obba Davve-Europa bagjel, ja vela lullelidige. Isa mielde čuovoi čoaskem. Ædnagak daina stuora spirin æi gierddam čoaskasa, si vulgge damditi batarussi. Maņnel manai isa erit ja dasto šaddai lieggasæbbo, ja dak spirek botte fasten ruoktot. Dak matte dalle vazze bæssat Afrikast Europai ja Europast fast Afrikai; dast-go dalle i læm nuorre dam guovte mailme-oase gaskast. Mutto nubba-stuvai fast ja fast bakkasest čoaskasi ja čoaskasest bakkasi, ja dak stuora gievras spirek æi gierddam dam nub-bastusa.

Dak vuostas olbmuk.

Maid spirik æi mattam, dam matte olbmuk. Dastgo mi diettep vissaset, atte dam isa-aigest læk læ-maš olbmuk Europast. Guđe mailne baiken si algost læk ællam, dam i mate oktage vissaset cælkket; mutto mi diettep burist, moft si læk cæve-cam dai kæmpastuora spiri vuostai, maid mi ouddal læp namatam, ja mak doakken dam aige manne Euro-pa čača, aido nuftgo dal dakkek Afrikast.

Olbmuk legje oaidnam, atte go si časke ovta gædže nubbe vuostai,

de læi muttom gædgesorta, mi luod-dani fina snaidan. Dai snajtai rav-dak matte dakkujuvvut obba bastelen Dak boarresæmus olbmuk rakadegje daina nibid, boraid akčoid ja saite-njunid, buok, maid darbašegje bas-teles vœrjon, rakadegje si gædgest. Si gædže dakke čokkalan ja bigje dam muorranaddi, mast nubbe gæčče læi luddijuvvum, ja de ravre si gid-da spiri suonaiguim. Čorvin ja davtin rakadegje si harpunaid, maina legje manga avnaldaga. Dal matte si čag-ņat ænamraigi sisa, gost vilda spirik legje, sorbmit daid ja ječa assainsaje dobbe valddet.

Gædže-aige.

Dat aigge, go olmuš rakadegje vœrjoid ja čuoppambiergasid gædgest goččujuvvu gædže-aiggen, ja manga duhat jage adne si daggar bierggasid. Dam buok boaresæmus aigest legje dak gædže rakkanusak groavva ja fastek, mutto maņeb aigen legje dak finak ja čabbak. Akšobladdē poleri-juvvui šelggaden, ja akšo-šimmari-raiggujuvvui raigge, masa nadda nak-ke-tuvvui; gædženibek rakkaduvvujeg-je hui asehaš avjoin. Damditi sard-nuk olbmuk dan boarrasæbbo ja dam nuorab gædže-aige birra. Dam boarrasæbbo gædže-agest legje vœrjok simpalak, dam nuorab gædžeagest legje dak poleri-juvvum ja šlipijuvvum. Dalle legje-stuora barggovistek muttom baiken, gost gædgest bargge færamaid dingaid. Olbmuk borijegje ædnam sisa čieņņalas raigid; sist legje gukkes mi-nagangak ja dobbe čulle si dam gar-rasæmus gædgesorta čuolaniguim, mak legje rakaduvvum goddečorvin.

Gædže-aige læ læmaš buok olb-muin ædnam, maid mi dovddap, ja gædže-aigge læ muttom olbmuin vel odnege dam bæive, nammalassi daina olbmuin, gæin uccemus bajasčuvgitus-læ. Gædževærjok læk gavdnum ob-ba ædnam mietta — Davve-Ameri-kast, Grønlandast, Kapast ja Nuortta-ædnamest.

Lasetuvvu.

Vuoinalaš lavllagak

læk ain oažžomest. Hadde læ 35 ora bittast oktan portoin. Gutte oasta 5 girje, oažžo dam guđada nuffa.

»Nuorttanaste« čalle, prentejægje ja olgusad-de læ G. F. Lund, Sigerfjord, Vesteraalen.